

ОБЗОР НА СЪСТОЯНИЕТО НА

Таксацията на дивеча през пролетта на тази година се проведе съгласно указанията на Изпълнителната

агенция по горите, гадени с писмо № ИАГ 3901/30.01.2015 година. В определения срок бяха проведени

съвместни регионални съвещания с представители на ловните сдружения и представители на юридиче-

ПРОЛЕТНО ТАКСИРАНЕ НА ДИВЕЧА

РДГ	ВИД ДИВЕЧ												
	ЕДЪР ДИВЕЧ										ДРЕБЕН		
	Бл. елен	Ел. лопатар	Сърна	Дива свиня	Дива коза	Глухар	Муфлон	Мечка	Алп. козиороз	Тиб. як	Зубър	Заек	Фазан
Берковица	207	26	1403	800								454	229
Бургас	1938	517	3084	4944			262					1226	52
Блазоевград	150	95	2415	2061		285	121	84				2483	10
Варна	1144	570	1145	2876			299					1518	2277
Велико Търново	1461	206	1914	1927			88	121				296	473
Кърджали	200	187	1132	964			343	10				829	40
Кюстендил	202	82	755	654	45		100	15				275	
Ловеч	877	298	937	1682				79				238	118
Пазарджик	393	103	1816	1568	278	832	189	80				654	
Пловдив	1171	495	1917	1832	643	217	312	111				1158	1128
Русе	2139	261	1855	1576			50				32	2025	709
Сливен	751	67	1495	1900			171	1				836	1650
Смолян	284	84	916	925	338	491	248	42				778	
София	1967	1641	2102	2572			764	18		22		360	211
Стара Загора	622		1184	1195			8	59				844	665
Шумен	2824	242	1426	2340			126					602	87
ДАСР по РДГ:	16 330	4874	25 496	29 816	1304	1825	3081	620	0	22	32	14 576	7649
НП „Рила“													
НП „Пирин“													
НП „Централен Балкан“													
УОГС - Петрохан	35	60	220	40								70	
УОГС - Юндола		44	62	39		5	51	1				48	
Кричим													
МНО	4		15	11									
Предост. на др. ведомства:	39	104	297	90	0	5	51	1	0	0	0	118	0
Берковица	188		5011	4178								27 708	24 867
Бургас	588	116	3758	4755			1					18 905	2332
Блазоевград		2	2787	3222		3		20				20 337	417
Варна	417	95	2968	2933			165					24 008	10 651
Велико Търново	1252		6665	5930			99	17				16 846	19 282
Кърджали	174	903	8039	5256			10					23 961	8654
Кюстендил	22		3664	3086				1				6895	435
Ловеч	717		9183	4064				14				33 465	26 725
Пазарджик	18	8	2331	2252		75		22				14 555	822
Пловдив	189		3961	2670	12	58		41				34 861	8583
Русе	1053		3151	1714								38 265	13 765
Сливен	757	29	4376	4504			39					28 755	8037
Смолян	541		5657	2708	522	1034	52	185				10 660	
София	159	29	8632	7531				43				13 531	2154
Стара Загора	253	3	3061	2899			43	9				17 607	10 045
Шумен	1692		2839	2182								17 242	2851
ДУ „Еледжик“	26	175	139	260			12					35	8
ДУ „Стуен кладенец“	20	1000	90	80								150	
ПАСР по РДГ:	8066	2360	76 312	60 224	534	1170	421	352	0	0	0	347 786	131 628
ОБЩО ДАСР 2015 г.	16 369	4978	25 793	29 906	1304	1830	3132	621	0	22	32	14 694	7649
ДАСР 2014 г.	16 249	5048	24 757	28 957	1225	1790	4079	610	0	23	31	15 364	8308
% спрямо 2014 г.	0.7	-1.4	4.0	3.2	6.1	2.2	-30.2	1.8		-4.5	3.1	-4.6	-8.6
ОБЩО ПАСР 2015 г.	8066	2360	76 312	60 224	534	1170	421	352	0	0	0	347 786	139 628
ПАСР 2014 г.	7682	2307	75 001	57 763	538	1127	408	335	0	0	0	356 565	131 505
% спрямо 2014 г.	4.8	2.2	1.7	4.1	-0.7	3.7	3.1	4.8				-2.5	5.8
ВСИЧКО 2015 г.	24 435	7338	102 105	90 130	1838	3000	3553	973	0	22	32	362 480	147 277
ВСИЧКО 2014 г.	23 931	7355	99 758	86 720	1763	2917	4487	945	0	23	31	371 929	139 813
% спрямо 2014 г.	2.1	-0.2	2.3	3.8	4.1	2.8	-26.3	2.9		-4.5	3.1	-2.6	5.1

ДИВЕЧОВИТЕ ЗАПАСИ В БЪЛГАРИЯ

ските лица, с които има сключени договори за стопанисване на дивеча, за организацията, сроковете и ме-

В БЪЛГАРИЯ - 2015 г.

ДИВЕЧ		ХИЩНИЦИ			
Яребица	Кеклик	Вълк	Чакал	Лисица	Ск. кучета
219	150	82	77	300	71
24		79	963	450	63
613	671	120		542	99
523		4	809	355	113
15		29	199	282	87
86	100	50	60	257	103
180	51	28	18	99	16
40		32	154	168	17
45	5	56	9	549	58
1167	111	80	58	432	36
180		2	743	272	137
259	55	68	583	317	83
58	52	41		378	46
327	12	86	159	381	69
366	55	55	193	224	69
		12	554	348	136
4102	1262	824	4579	5354	1203
		10		20	10
		2		12	
0	0	12	0	32	10
30 647	361	143	2646	2719	2358
15 780	408	178	4087	2160	1088
13 429	7907	148	110	1532	834
17 758			3550	2478	2653
5690	77	45	3015	2584	2140
20 018	2246	240	3824	4221	2512
11 381	1733	148	533	1413	975
13 129	240	15	4741	3405	3081
23 695	319	13	615	1289	866
72 063	966	111	2145	2555	1624
9483		14	2128	1919	1938
28 014	1361	226	5548	2731	1143
1985	1055	144		2494	847
18 440	1205	242	2037	3095	2214
27 844	679	47	4819	2359	1154
10 225		5	3364	2205	2225
51			11	13	
10	100	20		70	
319 642	18 657	1739	43 173	39 242	27 652
4102	1262	836	4579	5386	1213
4366	1403	801	4827	5580	1314
-6.4	-11.2	4.2	-5.4	-3.6	-8.3
319 642	18 657	1739	43 173	39 242	27 652
312 150	19 980	1685	42 415	39 085	28 770
2.3	-7.1	3.1	1.8	0.4	-4.0
323 744	19 919	2575	47 752	44 628	28 865
316 516	21 383	2486	47 242	44 665	30 084
2.2	-7.3	3.5	1.1	-0.1	-4.2

тогите за таксирание на дивеча. Беше направена необходимата подготовка за правилното провеждане на таксацията на дивеча както в държавните ловностопански райони (ДЛСР) и дивечовъдните участъци (ДУ), така и в ловностопанските райони, в които дивечът се стопанисва от ловните дружини. Таксиранието на дивеча в дивечовъдните участъци, за които има сключени договори, е проведено от юридическите лица.

На регионалните съвещания бяха разисквани начините за най-точно установяване на реални дивечови запаси. Направени бяха анализи на таксациите, плановете за ползване и реализирания отстрел през 2014 година.

При обработването на резултатите се приемат за база данни площите, отразени в интернет базираната информационна система на ИАГ, а при допустимите запаси са нанесени корекции на тези райони, в които са приети нови ловностопански планове.

От представените обзори за състоянието на дивечовите запаси по регионални дирекции се вижда, че таксиранието на дивеча е преминало при добре създадена организация и контрол.

При преброяването на егрия дивеч е използван методът на пълното преброяване, като най-голямата тежест дават целогодишните наблюдения. Най-точни са резултатите, погадени от държавните ловни стопанства, където има постоянно присъствие на терена и наблюдения на местата за подхранване на дивеча, водопища, калища и дивечови просеки и сватбовищата на благороден елен и елен лопатар - местата, в които се следят поведението на дивеча и миграцията му целогодишно.

В ловностопанските райони, стопанисвани от ловните дружини, наблюденията се извършват предимно през ловния сезон.

Във всички ловностопански райони беше спазено изискването за едновременно провеждане на таксация в съседни ловностопански райони. В ловностопанските райони, стопанисвани от ловните дружини, таксацията се извършваше в присъствието и под контрола на служители от ДГС, ДЛС и РДГ.

Данни от проведените таксации в

трите национални парка и от Ловното стопанство „Кричим“ не бяха представени, поради което не са посочени.

Резултатите от таксацията бяха получени в срок, като данните са отразени в съответните форми в интернет базираната информационна система на Изпълнителната агенция по горите.

Анализът на резултатите налага извода, че при егрия дивеч във всички ловностопански райони се формират дивечови популации, които постепенно нарастват.

БЛАГОРОДЕН ЕЛЕН

Общата численост на благородния елен възлиза на 24 435 бр., от които в ДЛСР - 16 330, и в ловностопанските райони на дружините - 8066. В сравнение с миналата година е налице увеличаване с 504, или с 2.1 на сто. Увеличаването при благородния елен е основно в ДУ, отгадени за стопанисване на дивеча от юридически лица по реда на чл. 36, ал.1 от ЗЛОД. В тези райони като цяло добре се изпълняват инвестиционите програми към договорите за стопанисване на дивеча, в т.ч. регулирането на хищниците и по-ефективната охрана.

По-голям ръст на запасите има в РДГ - София - със 176 бр. (10 %), където тенденцията от преходните години за увеличаване на запаса се запазва. Нарастването на запаса се дължи основно на редовното подхранване, ограничаване в голяма степен на браконьерството и отстрела на хищници.

Половото съотношение на този вид дивеч в ДЛСР е 1:1.1 в полза на женските екземпляри.

Запасът е под допустимия за страната, с изключение на районите на РДГ - Шумен.

ЕЛЕН ЛОПАТАР

Запасът от елен лопатар наброява 7338, от които в държавните ловностопански райони 4874 и 2360 в ловностопанските райони на ловните дружини. В сравнение с миналата година има намаляване на запаса общо със 17 бр., или с 0.2 %, което се дължи главно на непогадени данни за числеността на елена лопатар в района на ЛС „Кричим“.

Извършените контролни таксации в някои държавни ловностопански райони потвърждават наличната

численост на запаса. Този вид дивеч се стопанисва основно в оградени площи, което прави управлението на запаса много по-лесно и предвидимо и насочено към извеждане на необходима селекция за регулиране на възрастовата и половата структура с цел повишаване на качеството на трофеите. Загържането на числеността на популацията се дължи на продължаващото нарастване на числеността на чакала и вълка. Половото съотношение на този вид дивеч в ДАСР е 1:1.2 в полза на женските екземпляри.

Запасът е под допустимия за страната.

СЪРНА

Запасът от сърна е 102 105 бр., от които 25 496 в гържавните ловно-стопански райони и 76 312 в ловно-стопанските райони на ловните дружини. В сравнение с миналата година нарастването е с 2347, или с 2.3 на сто.

Видът поддържа бавния, но постоянен темп на повишаване на запаса. Една от причините за бавното нарастване е загубата на голяма част от естествения прираст. Може да се говори вече за стабилизиране на запасите на сърната в страната. Намалението на запаса в някои от предоставените ловно-стопански райони, в които няма предвидено ползване, се дължи на браконьерството от редовните ловци по време на излетите за лов на дива свиня.

Половото съотношение на този вид дивеч във всички ловно-стопански райони е 1:1.

Запасът от сърна е значително под допустимия.

ДИВА СВИНЯ

Дивата свиня наброява 90 130 екземпляра. Спрямо миналата година запасът се е увеличил с 3410 бр., или с 3.8 %, и като цяло за страната е в рамките на допустимия. По-нататъшното нарастване на запаса от дива свиня ще доведе до редица проблеми, свързани най-вече с щетите, които видът нанася на селското стопанство, както и с вероятността от поява на епизоотии в райони с висока плътност. Не се работи достатъчно за оптимизиране на структурата на запаса и повишаване на трофейните заложи на популацията. На практика почти липсва селекционният отстрел.

ДИВА КОЗА

Запасът от дива коза наброява 18 38.

Увеличаването на запаса спрямо миналата година е с 75 бр., или с 4.1 на сто.

Общо за страната числеността на дивата коза не е реална поради липсата на таксационни данни за 2015 г. от трите национални парка. Популацията на територията на РДГ - Смолян, е стабилна, а запасът - над допустимия. Налице е естествено разселване на вида в ловно-стопанските райони, стопанисвани от ловните дружини.

МУФЛОН

Броят на муфлоните е 3553, или с 934 (26.3 %) по-малко в сравнение с 2014 година. Установени са съществени загуби от болестта „син език“ на територията на Регионалните дирекции по горите в Благоевград, Велико Търново и Кърджали.

ГЛУХАР

Общият брой на глухарите е 3000. В сравнение с миналата година общо за страната се наблюдава увеличаване от 83 бр. (2.8 %).

Спадът на запаса е установен в гържавните ловно-стопански райони на РДГ - Смолян. За основна причина се смята намаляването на основната хранителна база на вида - черна и червена боровинка, както и загубите от браконьерството.

ЗУБЪР

Зубрите наброяват 32. В сравнение с 2014 г. числеността на вида се е увеличила с един брой (3.1 %). Стопанисват се само в района на ДАС „Воден-Ири Хисар“.

ТИБЕТСКИ ЯК

Броят на яковите е 22. От миналата година числеността им е намаляла с един (4.5 %).

Видът се стопанисва само в района на ДАС „Витиня“.

АЛПИЙСКИ КОЗИРОГ

По данни от таксацията наличие на алпийски козирог няма. Липсва информация за числеността му в районите на националните паркове.

ДРЕБЕН ДИВЕЧ

Заек - 362 480 бр., намаляване с 9449 (2.6 %) спрямо 2014 г.;
Фазан - 147 277 бр., увеличаване със 7464 (5.1 %);
Яребица - 323 744 бр., увеличаване със 7228 (2.2 %);
Кеклик - 19 919 бр., намаляване с 1464 бр. (7.3 %).

Причини за намаляването на числеността на заека са щетите, свър-

зани с постоянно нарастващата численост на хищниците, загубите от различни болести и постепенно то изчезване на естествените местообитания. Към тях трябва да добавим и браконьерството, което при заека е застъпено най-много. Застрашен от изчезване е кекликът, защото ежегодното му разселване е в много малки количества, а естествените му местообитания намаляват и изчезват.

Реалната численост на гребния дивеч във всички ловно-стопански райони ще бъде установена след провеждане на контролните есенни таксации.

ХИЩНИЦИ

Към април 2015 г. у нас обитават 2575 вълка, с 89 (3.5 %) повече от миналата година.

Чакалът в сравнение с миналата година се е увеличил с 510, или с 1.1 %, и наброява 47 752. Нарастването на броя на чакала продължава осезателно.

Причината за увеличаването на този вид хищен дивеч се дължи главно на неизпълнението на застъпелния план за отстрел.

Запасът от лисица е 44 628 броя. Намаляла е спрямо 2014 г. с 35 (0.1 %). По данни от таксацията във всички ловно-стопански райони обитават 28 865 скитащи кучета. В сравнение с миналата година числеността им е спаднала с 1219 (4.2 %).

При тази численост на хищниците е ясно, че без целенасочено регулиране на популациите им възпроизводството на останалия дивеч ще бъде компрометирано.

През изминалата година здравословният статус на дивеча беше добър. И през 2015 г. работата по достигане на допустимите запаси и селекция в популациите при едрия дивеч трябва да продължи като основна предпоставка за добиване на качествен трофей.

Необходимо е упражняване на адекватен и ефективен контрол от страна на стопанисващите дивеча (ДГС, ДАС и юридически лица) със съдействие на МВР по места срещу браконьерските прояви, извършване на проверки по време на ловните излети, както и ефективна борба за намаляване на числеността на хищниците. Стриктно да се следи за спазването на ЗЛОД и действащата нормативна база.

Инж. Юлиан РУСЕВ
главен експерт в дирекция
„Ловно стопанство“ в ИАГ